

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. — Naročnina: za celo leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za inozemstvo za celo leto 50 Din. — Inserati po tarifu. — Pismenim vprašanjem naj se priloži znamko za odgovor. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in toži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Pred volitvami

Novi volilni zakon. — Kandidatne liste za vso državo. — Javno glasovanje. — Dravska banovina bo imela 25 poslancev. — Vsi na volišča!

Komaj 10 dni po proglasitvi nove ustave, ki uvaja v naše javno življenje zopet priznanje parlamentarizma, čeprav v drugi obliki kakor v drugih državah Evrope, je Nj. Vel. kralj podpisal

novi volilni zakon.

Ta zakon je bil objavljen 12. septembra, mi pa priobčujemo njegove najvažnejše določbe šele danes, ker ga nismo mogli priobčiti že zadnjič zaradi pomanjkanja prostora. Glavne točke novega zakona so sledeče:

Volitve se vrše za štiriletno dobo. Ako se Narodna skupščina razpusti pred potekom tega štiriletnega roka, mora ukaz o njenem razpustu vsebovati naredbo o razpisu novih volitev, ki se morajo izvršiti najkasneje v treh mesecih, a nova Narodna skupščina se mora sklicati v štirih mesecih.

Volitve se po vsej državi na isti dan in sicer na nedeljo.

Voli se s splošnim, direktnim in javnim glasovanjem.

Število mandatov narodnih poslancev znaša tri za upravno področje Beograda, Zemuna in Pančeva, za posamezne banovine pa sorazmerno s številom prebivalstva, in sicer dobi Dravska banovina 25, Savska 58, Primorska 20, Drinska 37, Vrbaska 22, Zetska 20, Dunavska 51, Moravska 32, Vardarska pa 37 mandatov.

To število mandatov se porazdeli v posameznih banovinah na upravne srece in na mesto, kjer je sedež banovine, ako ima nad 50.000 prebivalcev. Na mesta z nad 100.000 prebivalci odpadeta dva mandata.

Skupnemu številu poslancev se doda še toliko poslancev, kolikor je nosilcev državnih list, ki so prejele nad 50 tisoč glasov v vsej državi.

Kandidatne liste so enotne za vso državo. Na eno izmed državnih list se mora vezati vsak sreski ali mestni kandidat.

Nosilec državne kandidatne liste predlaga po 60 upravičenih volilcev iz vsakega sreza vse države. Na tega nosilca se vežejo sreski kandidati, ki jih je lahko v istem srezu tudi več z iste kandidatne liste. Ti sreski kandidati prijavijo svojo kandidaturo pri sreskem sodišču, ako jih predlaga najmanj 200 upravičenih volilcev istega sreza. Obenem morajo predložiti potrdilo, da je nosilec državne kandidatne liste, na katero se vežejo, pristal na njihovo kandidaturo.

Državna kandidatna lista mora imeti najmanj po enega kandidata za vsak srez in vsako banovinsko središče, ki voli enega poslanca, odnosno za Zagreb dva, za Beograd 3.

Najdalje 25 dni pred volitvami je treba državno kandidatno listo izročiti kasacijskemu sodišču v Beogradu v potrditev.

Najvišja volilna instanca je glavni volilni odbor, v katerem so tudi zastopniki kandidatnih list.

Glasovanje se vrši po voliščih, ki so praviloma v vsaki občini. V večjih krajih je lahko več volišč, lahko pa se tudi več manjših občin združi v eno volišče, ako nimajo skupno nad 800 volilcev.

Število glasov za posamezne državne liste se določi tako, da se na podlagi volilnih izidov ugotovi skupno število glasov, oddanih za vse kandidate, ki so se vezali z nosilecem dotične državne liste.

Nosilec one državne kandidatne liste, ki je na ta način dosegla relativno večino in nosilec onih državnih kandidatnih list, ki so dosegle nad 50.000 glasov, se smatrajo za izvoljene. Kandidati z liste za upravno področje Beograda, ki je bila zvezana z državno listo z največjim številom glasov, so vsi izvoljeni za narodne poslance. Isto velja za oba mandata v Zagrebu.

Nato se dodelita državni kandidatni listi z največjim številom glasov v vsej državi dve tretjini skupnega števila narodnih poslancev, to je od števila, ki pade na vse banovine. Ti dve tretjini mandatov se porazdelita na posamezne banovine v razmerju s številom, ki jim gre, in sicer odpade na dravsko banovino 16 mandatov, na savsko 39, na vrbasko 14, na primorsko 13, na drinsko 25, na zetsko 13, na dunavsko 35, na moravsko 21, na vardarsko 24.

Po banovinah se ti mandati nato porazdeli po vrsti srezom, ki so dobili največje število glasov, oddanih za vse kandidate, vezane v srezu oziroma v banovinskem sedežu z najmočnejšo državno kandidatno listo, ki je prejela dve tretjini mandatov. Na to bo glavni volilni odbor proglasil iz teh najmočnejših srezov za izvoljene narodne poslance one srezke in mestne kandidate, ki so v dotičnem srezu prejeli največ glasov od vseh kandidatov, vezanih na to listo.

Ostalo število mandatov se, ako je najmočnejša državna lista dobila absolutno večino glasov, razdeli med vse državne kandidatne liste, ako pa je najmočnejša lista dobila samo relativno večino, pa samo med ostale državne liste. Na ta način pride do razdelitve v dravski banovini 9, v savski 19, v vrbaski 8, primorski 7, drinski 12, zetski 7, v dunavski 16, v moravski 11 in v vardarski 13 mandatov. Razdelitev v banovinah se izvrši proporcno po D'Hontovem sistemu.

Nihče ne more kandidirati v več srezih, nego samo v enem. Vsak kandidat mora imeti svojega namestnika.

Volilni rezultat ugotovi in razglasi glavni volilni odbor za vso državo. Odbor zaseda v Beogradu in predseduje mu predsednik

Državnega sveta. Njegovi člani pa so predsedniki kasacijskih sodišč in njihovih oddelkov, podpredsednik Državnega sveta in po dva predstavnika vsake državne kandidatne liste.

Izvoljeni narodni poslanec more izgubiti mandat, ako izgubi volilno pravico, ako za časa trajanja mandata stopi v državno službo ali dela za državo podjetniške ali liferantske posle ali ako preneha biti član one skupine, kateri pripada nosilec državne kandidatne liste, na katero je bila njegova kandidatura vezana.

Volilni zakon predvideva tudi kazenske sankcije in kazenski postopek za volilne prestopke.

Pripombe.

Iz volilnega zakona, kakor ga objavljamo tu v izvlečku, je razvidno več popolnoma novih, nam doslej neznanih določb. O nekaterih določbah moramo govoriti obširnejše, da bodo ljudje vedeli, za kaj gre.

Najbolj važna je določba o državnih kandidatnih listah. Prej smo pri nas volili tako, da je v določenem okolišu lahko postavila vsaka še tako majhna organizacija ali stranka svojo kandidatno listo; celo posameznik je lahko prigljal svojo kandidaturo; če je le dobil potrebno število podpisov za njo. To je imelo za posledico ogromno število list in kandidatov, kar pa ni bilo na posebno korist za državno celokupnost.

Mi vsi vemo, kako je bilo takrat, ko je »zastopalo« in »predstavljalo« našo državo skoro toliko strank, kolikor je bilo v državi prebivalcev; zlo je bilo namreč v tem, da je vsaka stranka gledala le na sebe in na svojo strankarsko korist, prav malo ali pa nič se pa niso »stranke« brigale za državno skupnost. Stranke so večinoma le »zahtevale« to ali to, malokdaj pa so stranke gledale na to, odkod naj jemlje država, t. j. mi vsi skupaj, denar za izpolnitev raznih zahtev. Te razrite razmere so morale pripeljati do poloma, pred katerim pa je rešila našo državo politična modrost našega vladarja (6. januar 1929.).

Te politične razbitosti sedaj ne bo več, ker so vse majhne lokalne, verske in plemenske stranke prepovedane. Stranka, ki nima po vsej državi dovolj pristašev, po novem volilnem zakonu sploh ne more postaviti kandidatov, ker ni »državna«, t. j. po celi državi razširjena stranka!

Za Dravsko banovino je ta določba velike važnosti, ker n. pr. bivša SLS ne more postaviti svojih kandidatov prej, dokler ne pokaže in dokaže, da ima svoje (nove) pristaše po celi državi in ne samo doma pri nas!

Druga važna točka je javnost volitev. Prej smo glasovali s kroglicami, kar je bilo

»tajno«. Kakšna je pa bila ta »tajnost«, o tem danes ne bomo govorili. Danes pa živimo v izrednih razmerah in v izredno težkih časih. V takih časih pa so potrebne tudi izredne določbe. In taka izredna določba je javnost novih volitev.

Sedaj ne pojde namreč za to, proti kateri »stranki« se bo treba boriti in za kakšen program, ampak pojde v glavnem za vprašanje: Ali hočemo veliko, enotno, složno in mogočno Jugoslavijo, ali hočemo imeti še naprej od strankarskih prepričev razdeleženo državno organizacijo? Ali hočemo mirno in stvarno gospodarsko delo, ali pa si želimo nazaj staro brezplodno strankarsko prerakanje, ki nam je prizadejalo že toliko gospodarske škode?

Ne bo torej postavljeno pred nas vprašanje: Ali si n. pr. »liberalce« ali »klerikalce« itd., ampak mi bomo poklicani, da odločimo: Ali hočemo močno državo, kjer bodo resno delali za dvig gospodarstva in blagostanje res pametni in uvidevni in trezni možje, ali pa hočemo staro hujskanje in staro demagogijo?

Kako pa naj odgovorimo na to vprašanje? Ali je res treba na to vprašanje odgovorjati tajno in se skrivati? Na to odgovorite sami!

Novi volilni zakon je izdelan torej popolnoma v duhu nove ustave, ki postavlja državni interes in interes celokupnosti nad vse; nad dežele in nad »stranke«! To se pravi z drugimi besedami: Stare nekdanje »strankarije« in starega prepiranja in stare demagogije ne bo več in ga ne sme biti več, ampak se mora začeti povsod novo politično življenje.

V. J . . . ar:

Napačno pojmovanje

(Konec.)

Ako opazujemo našega povprečnega kmetovalca, se prav kmalu prepričamo, da je isti ostal še najbolj realen, vsi drugi sloji pa postopoma postajajo moderni omalovaževalci dobrin — oboževalci sentimentalnosti.

Naša sodobna inteligenca pa (z nekaj častnimi izjemami) ne greši le s tem, da se sama odtuja dviganju in očujanju s toliko napore vezanih realnih vrednot, temveč teži ona v tem zgrešenem pravcu še vse dalje; sama sentimentalno odeta, skuša v prav istem nazarju vzgajati tudi ostale sloje.

Ker kmetovalec — z ozirom na svoje realno obeležje načeloma odklanja, da celo sovraži vse, kar ne odgovarja reku velikega češkega nar. voditelja Masaryka: »Ne poznam ideala, ki ne vsebuje kruha«, se njegova zdrava miselnost prav često sklada z nedostopnostjo in konservativnostjo. Tako se obsoja onega kmeta, ki je najvestneje služil svojemu narodu, ki čuva najzdravejši družinski odnos, ki goji najpravičnejši socialni čut — pa tudi najvažnejšo gospodarsko taktiko!

Ali se n. pr. ne preživi največ siromakov na deželi in ali ne stoji kmetovalec gospodarsko na trdnih tleh še potem — ko se je izjalovilo nešteto poizkusov, s katerimi bi naj se bilo praktično dokazalo njegove gospodarske nape, pa čeprav so take akcije vodile strokovnjaške moči, ki so cela desetletja premlevala prakso, kakor teorijo doma in po moderniziranih inozemskih pokrajinah, dočim se je kmetovalec strokovno izobraževal večinoma sam in le v okviru svoje domačije?

Kakor se jeklo brusil le z jeklom, tako bo tudi materijalista-kmeta mogoče dvigniti k vsestranskemu napredku le z realnostjo! Kdor pa bi poizkušal istega odvrniti od teh njegovih bistvenih lastnosti — ta bi skušal razbiti njegov obstoj.

Zlati jubilej Kmetске posojilnice ljublanske okolice r. z. z n. z. v Ljubljani.

Dne 18. septembra 1881 se je vršil ustanovni občni zbor Kmetске posojilnice ljubljanske okolice v Ljubljani, kate-rega so sklicali župani ljubljanske okolice. V prvi odbor so bili izvoljeni med drugimi: Janez Knez star., župan v Sp. Šiški; Martin Bavdek, župan v Udmatu; Vinko Ogorelec, župan v Škofljici in Tomaž Ločnikar, župan na Viču.

Glavni organizator in pospeševatelj ustanovitve pa je bil znani slovenski mecen Anton Knez, ki je bil do svoje smrti l. 1893. najbolj agilen delavec v zavodu. S krepko vzpodbudo sta sodelovala pri ustanovitvi tudi oče slovenskega združništva inž. Miha Vošnjak in njegov brat dr. Josip Vošnjak.

Emancipacija našega denarnega gospodarstva se je vršila jako počasi, saj je začela šele osem let pozneje poslovati »Mestna hranilnica ljubljanska«, leta 1895. »Ljudska posojilnica« in leta 1900. pa »Ljubljanska kreditna banka«.

Tako je »Kmetška posojilnica ljubljanske okolice« danes najstarejši slovenski denarni zavod v Ljubljani, ki je započel z uspehom narodno-gospodarsko osamosvojitve in jo v petih desetletjih svojega delovanja zvesto nadaljeval. Ravnal se je vedno po temeljnih združniških načelih in zlasti s kulantno obrestno mero izdatno pospeševal razvoj vseh panog narodnega gospodarstva, v prvi vrsti pa gospodarsko povzdigo našega kmeta. Podpiral je slovensko združništvo vobče in bistveno pripomogel k njenemu razvoju in današnji veličini. Leto za letom je naklonil znatne vsote v splošno koristne narodne namene.

Zavod so vodili v vseh petih desetletjih vseskozi izkušeni odborniki. Od početka poslovanja posojilnice ji je predsedoval gospod Janez Knez star. vulgo Ančnik in po njem se je za zavod udomačila označba »Ančnikova šparkasa«. Po smrti imenovanega leta 1892. ji je predsedoval njegov sin gospod Ivan Knez

Tudi oblika tozadevne vzgoje je važna za povoljen uspeh. Naš kmetovalec je žal le prebridko in premnogokrat občutil, da teorija ni praksa in prav zato na vse lepe besede jako malo da. Treba mu je praktičnih vzgledov in dokazov. To pa je mogoče edinole z neposrednim delom v njegovi sredi — v naših vaseh!

Ker je že samo naše življenje ena sama ogromna tekma, v kateri je (ali bi vsaj moral biti) zmogovalec le tisti, ki istočasno dvigne največ vrednot, je jasno, da se mora vse, kar je dobrega in zdravega, povsem avtomatično dvigniti na površje, dočim naj se slabo in gnilo enostavno izloči iz pozornice. Ono dobro in zdravo mora postati naš vzor in ideal — naš cilj!

V to pošteno tekmovalstvo je treba vreči tudi vse one zdrave in sploh dobrohoteče sile, ki se danes komaj opažano izživljajo po zatohlih pisarnah in prostornih dvoranah — do katerih povprečen deželan (ki je v neprestani borbi za svojo le s težavo čuvano eksistenco) neče in ne more prihajati; vsi pa naj smatramo za svojo največjo in najsvetejšo dolžnost, da v tej tekmi dvignjene vrednote ne pridejo v roke brezvestnim špekulantom, ampak naravnost onemu, ki jih bo pravično zamenjal

do svoje smrti v letu 1926. in od tega časa dalje ji predseduje gospod Andrej Sarabon.

Zaradi svoje priznane solidnosti si je zavod v kljub malim začetnim sredstvom hitro pridobil zaupanje slovenskih gospodarskih krogov, se razvijal in rastel brez zaprek in zadržkov tako, da je danes največji kreditni zavod naše države na združniški podlagi, ki upravlja premoženje nad 245 milijonov dinarjev in šteje že nad 6000 deležnikov.

Iz skromnih začetkov so narasle vloge do danes na preko Din 236,000.000—, posojila na preko Din 193,000.000—, rezervni zakladi presegajo vsoto Din 9,000.000—, nepremičnine, ki so upoštevane v bilanci z Din 3,177.401—, reprezentirajo znatno tiho rezervno, saj poseduje danes zavod, ki je začel svoje poslovanje v brezplačno na razpolago mu stavljenih prostorih gospoda Janeza Kneza, lastno združno palačo na najprometnejšem prostoru ob Dunajski cesti, ter poleg tega še dve vogalni stanovanjski hiši ob Dunajski cesti oziroma Trdinovi ulici poleg raznih stavbišč v mestu in na neposredni periferiji.

V spomin petdesetletnice ustanovitve zavoda je sklenil odbor, da sezida v nastopajočem jubilejnem poslovnem letu na dveh parcelah ob Dunajski cesti stanovanjsko palačo.

za druge (istotako pravično ocenjene), katere pa zopet mi sami potrebujemo.

Tekmovalec, ki se pri takem plemenitem delu izčrpa kakor oni, ki je za tekmovalstvo manj ali sploh nesposoben, ne sme biti — kakor doslej — stalno izpostavljen, da ga sposobnejši in krepkejši potepajo pod seboj, ampak tudi ta mora imeti zajamčeno pravico do obstoja, kajti miloščina je le nesramen pečat današnje laži-kulture.

V takem smislu cenjene dobrine morejo rešiti splošno svetovno — a še prav posebno tudi našo domačo — krizo (ki bi sicer ostala kritična tudi potem, ko bo svetovna izginila), vse drugo pa je le zgrešeno ugibanje, kar krizo samo pospešuje in ne le zavlačuje!

XII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. Žalec v Savinjski dolini, 19. septembra 1931. Zaradi židovskih praznikov je kupčija malo oslabela in cene so popustile. V javni Oznamovalnici je bilo dosedaj signiranih 1400 težkih bal á 150 kg. — Društveni odbor.

Kmetovalci in divjačina

Kmetje celjskega, laškega in brežiškega okraja so poslali po svojih podružnicah na Kmetijsko družbo naslednjo vlogo:

Člani podpisanih kmetijskih podružnic se ne morejo zadovoljiti s tem, kar čitamo v »Kmetovalcu« št. 12 t. l. o anketi glede lovskega zakona, da naj se v lovskega zakonu določi, da bo moral lovski najemnik vso škodo plačati. To je samo le na videz dobro, v resnici pa nikakor ne zadostuje. Vsi vemo, kako se je škoda dosedaj plačevala. Če smo mi zadovoljni, da se nam škoda plača, potem smo primorani divjačino z našimi pridelki gojiti. Da bi se divjačina z našimi pridelki še gojila, s tem pač kmetje nikdar ne bomo zadovoljni. Že nedolžna jerebica požre pozimi več litrov debelega brstja na sadnem drevju. Vsaka šoja, vrana, veverica lahko en kilogram sadja na dan raznosi. Lisica je znana tatnica perutnine. Jazbeci uničujejo mnogo koruze, divja svinja tudi vse poruje, kamor pride. Srne in zajci pa mandrajo, se pasejo po pšenici, rži, ječmenu, ovsu, ajdi, detelji, travi, fižolu, zelju, vinski trti itd. Še odraslemu, 18-letnemu sadnemu drevju ne prizanesajo in je uničenih na stotisoče dreves. Ker divjačina ne požre vse od kraja in tudi ne vse en dan, zato bi moral kmet vsako škodo takoj naznaniti in zahtevati cenitev. Vsako jutro bo moral križem prehoditi vse njive in ogledati vsako rastlino, najdeno škodo pa hoditi naznanjat po več ur daleč, tam prositi, se za svoje potegovati in se pripraviti, pa izgubljeni dragoceni poletni čas. Kje pa ima skrben kmet časa za tako pohajanje? Uničeno odraslo drevje se pa komaj da pravično ceniti, še manj pa plačati. Mnogi imajo na tisoče dinarjev škode. Stari kmetje že več ne ućakamo, da bi zopet rodilo, kar bi sedaj nasadili. Kdo pa bo z veseljem kupoval, sadil in gojil drevje, če ga vražji zajec ali srna lahko čez noć uniči še čez 20 let.

»Kmetovalce« št. 10. t. l. poroča o anketi glede zajca, da naj bi se napravili žični koški okoli sadnega drevja. K temu naj bi prispevala država, banovina, sreski kmetijski odbori, občine in tudi lovski najemniki. Da je tukaj tudi naš kmečki denar, je jasno. To nas ne zadovoljuje. Kako pa naj ovijemo in ogradimo vse druge

pridelke proti vsem tem požeruhom. Divjačina nam desetkrat, pa tudi stokrat več škode povzroči kakor je sama vredna. Zakaj se jo tako čuva in z našimi pridelki goji, ko je skoro vsa za nič? Kdor hoče divjačino, naj jo goji v ograjenem prostoru, ne pa tako, da se lahko sprehaja povsod po obdelanem svetu in nam s trudom negovane pridelke uničuje in povzroči v deželi za več milijonov škode. Ali se s tem podpira najštevilnejši in najpotrebnejši stan kmetstvo? Ker je kmetijstvo najvažnejša panoga narodnega gospodarstva države, divjačina pa je kmečkemu ljudstvu le v škodo in nam bo še, ali ni potem potrebno in upravičeno, da se pri sestavi lovskega zakona tudi v polni meri upošteva naš glas: »**Lov na obdelanem svetu naj se ne daje v zakup!**« Vsakemu kmetu mora biti dovoljeno, da sme vsak čas ustreliti in obdržati vsako divjačino, ki mu škodo dela! Drugi zakoni naj se prilagodijo tozadevnim kmečkim potrebam! V interesu kmetijstva in tudi države je, da oblastva upoštevajo našo upravičeno javno prošnjo: Proč z divjačino in škodljivo lovsko zabavo na obdelanem svetu!

Nov zakon o društvih in zborovanjih

Dne 20. septembra je izšel nov zakon o društvih in zborovanjih. Iz tega zakona objavljamo le najvažnejše določbe.

O ustanavljanju društev.

Čl. 1. Državljanj imajo pravico družiti se v mejah tega zakona.

Čl. 2. Kadar se namerava ustanoviti društvo po odredbah tega zakona, mora ustanovitelj predložiti prijavo pristojni občinski upravni oblasti II. stopnje preko pristojne občinske upravne oblasti I. stopnje in ji priložiti v petih enakih izvodih društvena pravila, ki jih morajo podpisati najmanj trije ustanovitelji.

2. Upravna prvostopna oblast bo takoj na zahtevo pismeno potrdila, kdaj je prijavo sprejela.

Čl. 3. V pravilih društva se mora ugotoviti 1. ime, sedež in področje društva, 2. naloga društva in sredstva, s katerimi jo doseže, 3. ustroj uprave in način, kako se izdajajo s polno veljavo sklepi društva, 4. odredbe o vstopu v društvo in pristopanju, 5. pravice in dolžnosti članov, 6. zastop-

stvo društva, 7. znaki društva, pečat, obleka in slično, 8. namen imovine društva za primer, da društvo prestane.

II. Ime društva ne more biti v nasprotju z nalogo društva in se mora razlikovati od naziva javnih oblasti in ustanov in imen drugih društev v istem kraju.

Čl. 4. 1. Obča upravna oblast II. stopnje bo prepovedala ustanovitev društva, če je po svojem imenu, namenu ali ureditvi nasprotno državi, državnemu ali družabnemu redu ali javni morali, ali je kot društvo za telesno vzgojo postavljeno na versko, plemensko ali regionalno podlago.

2. Prepoved se bo izdala pismeno najdelj v roku 6 tednov od dneva, ko je bila predana prijava. V njej se navedejo razlogi zanjo.

3. Če se prepoved ne izda v roku, predvidenem v tem zakonu, stopi društvo v življenje.

4. Obča upravna oblast II. stopnje lahko tudi pred potekom roka izjavi, da ni povoda za prepoved. V tem primeru stopi društvo od tega dne v življenje.

Čl. 5. Proti prepovedi društva je dovoljena pritožba po zakonu o občem upravnem postopku.

Čl. 6. Uprava društva bo sporočila obči uprav. oblasti I. stopnje pismeno izvoljene člane z navedbo njihovega poklica in kraja, kjer bivajo. O članih društva se bo vodil točen spis, ki se bo v prepisu poslal omenjeni oblasti, kadar to ona zahteva, odnosno se ji na zahtevo dopusti, da si te spiske ogleda.

Ustanavljanje političnih udruženj.

Člen 12. 1. Ustanovitev političnih udruženj (političnih društev, političnih strank), ki ne morejo imeti verskega, plemenskega ali pokrajinskega značaja ali naloge, ki bi bila nasprotna narodnemu edinstvu in celini države, ali državnemu ali družabnemu redu, je vezana na posebno dovoljenje ministrstva notranjih zadev, ki odloča, katero društvo se ima smatrati za politično.

2. Za politična društva, ki niso politične stranke, velja dovoljenje za ustanovitev obenem za dovoljenje za obstojanje in delovanje društva.

Čl. 13. 1. Kadar se namerava ustanoviti politična stranka, so ustanovitelji, njih najmanj 10, dolžni, da pošljejo program in pravila stranke in svojeručno podpisano prijavo ministrstvu notranjih zadev. Podpisniki prijave (ustanovitelji) morajo označiti svoje krstno in rodbinsko ime in na prijavi navesti svoj poklic in kraj, v katerem bivajo.

2. Odlok, s katerim se dovoli ustanovitev politične stranke, se razglasi v »Službenih novinah«.

3. Podpisniki prijave (ustanovitelji) lahko takoj, ko so sprejeli odlok, začno z vpisovanjem članov in ustanovitvijo odborov (organizacij) politične stranke.

Čl. 14. Organizacija politične stranke se mora takoj izvesti, da morejo imeti v vsakem srezu države odbor (organizacijo) z najmanj 60 člani. Za pristop v članstvo stranke in članstvo v odborih (organizacijah) je potrebna svobodno dana pismena izjava. To izjavo morajo pismeni državljani svojeručno podpisati, nepismene pa mora po pristanku v prisotnosti dveh svedokov drugi podpisati, ki bo to z lastnoročnim podpisom na isti prijavi potrdil.

Čl. 15. Po končani organizaciji politične stranke pošljejo ustanovitelji ministru za notranje zadeve dokaze, da je stranka v vsej državi organizirana na tukaj omenjeni način.

Nato bo ministrstvo notranjih zadev v roku 2 mesecev izdalo končni odlok, ali dovoli obstoj politične stranke in nje delovanje, ali ne.

Dovoljenje bo objavljeno v »Službenih novinah«.

O zborih in sestankih.

Čl. 21. Državljanj imajo pravico do zborov ali sestankov v mejah tega zakona.

Čl. 22. Zbori so javni sestanki pod vedrim nebom, bodisi na nekem drugem javnem kraju.

Sestanki pa so pomenki osebno povabljenih ljudi v zaprtih prostorih.

Čl. 23. Kdor hoče sklicati zbor (shod) ali sestanek, mora to prijaviti obči upravni oblasti prve stopnje, ki je pristojna v kraju, kjer se bo zbor ali sestanek vršil, in sicer najmanj 48 ur pred dnevom shoda ali sestanka.

V prijavi, ki jo mora podpisati vsaj eden sklicatelj z označbo svojega poklica in bivališča, je treba navesti kraj, čas in dan tega zbora ali dogovora.

Oblast bo takoj izdala potrdilo o prijavi, ako ga sklicatelj zahteva.

Čl. 24. Sklicatelji zborov ali sestankov so lahko samo osebe, ki uživajo državljanske pravice.

Čl. 25. Obča upravna oblast prve stopnje lahko prepove shod oziroma sestanek, ako smatra, da nasprotuje zakonu, da je nevaren za javni red, za javno zdravje ali za bitne državne interese.

Prepoved je treba sporočiti najmanj 24 ur pred časom napovedanega shoda oziroma sestanka.

Svarilo kupujočemu občinstvu!

Vsa Dravska banovina, zlasti pa mesto Ljubljana, je preplavljena z brezštevilnimi tujimi in domačimi trgovskimi potniki, ki obiskujejo privatne stranke in ponujajo blago ter perilo od hiše do hiše.

Številne pritožbe, ki prihajajo od kupujočega občinstva podpisanemu gremiju trgovcev, potrjujejo dejstvo, da je vse blago, nakupljeno od takih trgovskih potnikov, mnogo manj vredno in slabejše ter ga končno prodajajo celo dražje, kakor ostali trgovci, ker morajo v prodajno ceno vračunati potovalne stroške in provizije.

Tudi se je nadalje ugotovilo, da se od takih trgovskih potnikov, ki povečini sploh nimajo nikake trgovske rnaobrazbe in strokovne usposobljenosti, poleg tega ne posedujejo najmanjšega pojma o kvaliteti in vrstah blaga, ki ga ponujajo, nakupljeno blago ne more več vrniti, niti zamenjati in je vsaka reklamacija brezuspešna. Posledica tega je tožbeni postopek, v katerem slučaju plača in izgubi tožbo navadno le kupec. V mnogih slučajih je dokazano, da je bilo nakupljeno blago tudi sumljivega izvora in so imele prizadete stranke zaradi tega nevšečnosti z oblastmi. Kupujoče občinstvo se torej ponovno opozarja, da ne kupuje od nelegitimnih inozemskih kakor tudi ne od domačih trgovskih potnikov, ki potujoč punujajo blago, — nikakega blaga.

Končno opozarja gremij trgovcev vse, da je ponujanje blaga pri zasebnikih po zakonu strogo prepovedano in prosimo slavno občinstvo, da vsakega, ki ga zaloti pri prodaji blaga zasebnim strankam, prijavi bližnjemu stražniku v njegovem lastnem interesu, da se s tem preprečijo velike zlorabe in obvaruje pred škodo.

GREMIJ TRGOVCEV V LJUBLJANI.

GREGORC IVAN, l. r. načelnik.

LOJZE ŠMUC, l. r. tajnik.

Ako se v tem roku ne dostavi prepovedi sklicatelju, se shod oziroma sestanek lahko vrši.

Čl. 26. Za shode pod vedrim nebom je potrebno posebno dovoljenje občne upravne oblasti prve stopnje, ki ga mora izdati v roku, predvidenem v prejšnjem členu.

Ako dovoljenje ni izdano v tem roku, se smatra, da dovoljenje ni bilo izdano.

Čl. 27. Proti prepovedi v členu 25. oziroma proti neizdanemu dovoljenju v čl. 26. je dovoljena pritožba po zakonu o občem upravnem postopku.

Določbe glede političnih shodov in sestankov.

Čl. 31. Za vse shode oziroma sestanke o političnih vprašanjih ali o kakih političnih akcijah je potrebno predhodno dovoljenje občne upravne oblasti prve stopnje. Sklicatelji morajo predložiti prijavo oblastvom najdalje tri dni pred dnem shoda oziroma sestanka.

Ako oblastvo najdalje do 24. ur pred shodom ali sestankom ne izda dovoljenja, se smatra, da je bil shod oziroma sestanek prepovedan.

Čl. 34. Molilnice, šole, sokolski domovi in njihova dvorišča ne smejo biti kraji shodov ozi-

roma sestankov političnih združenj (političnih društev, političnih strank).

Čl. 35. Pod določbe tega poglavja spadajo:
1. Sprememba, cerkveni shodi in sprevedbi,
2. javni shodi, društveni sestanki in navadne narodne veselice.

Splošne in sklepne določbe.

Čl. 36. Kdor prekrši pogodbe tega zakona, kakor tudi osebe, ki se ne pokore zapovedi oblasti o odstranitvi ali razpustu, se kaznujejo z zaporom do 30 dni ali z denarno kaznijo do 5000 (pet tisoč) dinarjev, oziroma z obema kaznima, če pa je dejanje težje prirode, po drugem zakonu.

Čl. 37. Kazni po tem zakonu izreka občna upravna oblast prve stopnje.

Proti tem odlokom je dovoljena pritožba na občno upravno oblast II. stopnje v 15 dneh po dostavi obsodbe.

Čl. 38. V mestih, kjer mestni načelniki opravljajo funkcije srezkih načelnikov, opravljajo posle občne upravne oblasti prve stopnje po tem zakonu državne policijske oblasti, kjer teh ni, pa mestni načelniki.

Ustanovni občni zbor „Kmetске prosvete“

(Nadaljevanje.)

Socijalno-gospodarske smernice dela »Kmetске Prosvete«.

Glavni činitelj slovenske kulture je naš kmetски in delavski dom, ki tudi fizično vsak čas pomlajuje naše narodno telo. Ta dom more z uspehom vršiti svojo nalogo le, če se mu dopušča njegovo gospodarsko blagostanje. Skrb za kulturni in fizični napredek naroda mora torej priti do izraza predvsem v skrbi za blagostanje tega doma.

Vsled tega in na podlagi ugotovitve, da je blagostanje vseh drugih slojev odvisno od blagostanja kmeta in delavca, smatramo kmetске in delavske interese za prvenstvene. Zato je s temi prvenstvenimi interesi treba spraviti v sklad koristi vseh drugih slojev, to tembolj, ker tvorita kmet in delavec večino naroda. Iz tega sledi za nas, da so interesi te večine in z njimi skladni interesi vseh drugih slojev — narodni interesi.

Pri malokmetски proizvodnji vidimo v cenah proizvodov predvsem mezdo za vloženi trud, kajti pri malokmetски proizvodnji odpade na donos od kapitala tako neznamen del dohodka, da to ne more priti v poštev. Zato vidimo tudi v našem kmetu kot poljedelcu v prvi vrsti delavca. Kot tak je z vsakim drugim delavcem zainteresiran na prinosnosti dela. Pri nas Slovincih pa so interesi kmeta in delavca še toliko bolj skladni, ker imamo pretežno večino gospodarskih edinic, ki služijo svojo mezdo tako z obdelovanjem male kmetije kot istočasno z mezdnim zaslužkom (v tovarni, obrti itd.). Tako je naš kmet, ki je istočasno tudi mezdni delavec (obrtnik), zainteresiran neposredno na razvoju obrti in industrije, ki ustvarja priliko za mezdni zaslužek. Ugotavljamo, da je tako najštevilnejši del našega naroda kmet-delavec, nositelj žive vzajemnosti vseh slojev našega naroda. Mesto proletarizacije, ki oropa delavca doma in zveze z zemljo, bomo tako iz gospodarskih kakor tudi kulturnih razlogov pospeševali razvoj in skrbeli za blagostanje teh edinic s tem, da bomo to vzajemnost vzeli za odločilni kriterij pri reševanju gospodarskih vprašanj in pri vodstvu državne gospodarske politike.

Za eno glavnih naših nalog bomo smatrali izkoreninjenje umetno privzgojenih nasprotstev med kmetom in delavcem, istočasno pa bomo

smatrali za svojo nalogo, da aktiviziramo gospodarsko in kulturno naše najmanjše gospodarske edince, ki so vsled spremenjenih gospodarskih prilik in vsled položaja Slovenije v naši državi dobile prvenstven gospodarski in kulturni pomen. Naša dolžnost bo, da seznanimo predvsem to plast z njeno gospodarsko in kulturno pomembnostjo, da jo vzgojimo k samozavesti in jo osposobimo za vršenje gospodarskih in političnih nalog. Kot delavsko plast jo bomo dolžni osposobiti, da bo znala onemogočiti vsako izkoriščanje dela in vzgojiti za zadružno delo, ki naj prepreči vsako zlorabo kapitala v trgovini in industriji. Na socialno-gospodarskem polju bo naša naloga proučevati vse vsakočasne domače in svetovne gospodarske pojave, spoznavati v stalnem občevanju z narodom njegove potrebe, iskati vzroke nazadovanja in prepočasnega napredka in sredstva za odpomoč, končno pa razširjati s poljubno znanstvenimi predavanji gospodarsko obzorje malega človeka, da si bo znal sam pomagati. V izvrševanju teh nalog se bomo udeleževali pri delu v zadružništvu, prosvetnih društvih, v sokolstvu in pri reševanju vseh gospodarskih in socijalnih vprašanj, kakor so vprašanja industrijalizacije v zvezi s carinsko politiko, vprašanje zboljšanja prometa, navih investicij, po speševanje tujskega prometa, izvedba agrarne reforme, izseljevanja, notranje kolonizacije, cenenege agrarnega kredita, starostnega in socijalnega zavarovanja itd.

Šolano inteligenco, posebej uradnike in trgovce in industrijalce bomo skušali prepojit s spoznanjem, da ne morejo njihovi gospodarski interesi tvoriti podlage za narodno gospodarsko politiko, temveč da je dolžnost šolane inteligence, da postane po geslu »z narodom za narod« organ svoje sredine.

(Dalje prihodnjič.)

Pri številnih težkočah ženskega spola povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica najboljšo olajšavo. Spričevala klinik za ženske bolezni dokazujejo, da se vporablja zelo milo odvajajoča »Franz Josefova« voda posebno pri porodnicah z izbornim uspehom. Dobiva se v lekarnah in specerijskih trgovinah.

Po svetu

Daleč pred raznimi političnimi dogodki stoje dandanes v ospredju po svojem pomenu gospodarska vprašanja. Svet dandanes težko živi, brezposelnost je po vsi Evropi pa tudi v Ameriki ogromna, zato pa je glavna skrb vsakega posameznika, kako se bo preživel. V zvezi s to splošno skrbjo za vsakdanji kruh torej ni čudno, če je po vsem svetu vzbudil silno vznemirjenje nepričakovani padec veljave angleškega denarja (funta; 1 funt = 275 Din).

Veljava angleškega denarja je veljala vedno v trgovskem in v mednarodnem trgovskem svetu kot nepremagljiva gospodarska trdnjava. Angleški funt je bil »suho zlato«. Angleški trgovci so veljali v vsem svetu kot najsolidnejši plačniki in tudi angleška država je vedno točno plačevala vse svoje obveznosti. Zaupanje v trdnost angleškega denarja je bilo torej neomajno.

Splošno zaupanje v angleško gospodarsko moč pa se je zadnje dni nepričakovano omajalo. Da napravi v državnih finančah red, se je morala tudi angleška vlada odločiti do skrajne varčnosti. Med drugim je sklenila znatno znižati prejemke civilnih in vojaških uslužbencev. Od tega ukrepa so bili pa znatno prizadeti tudi mornarji. Ti so se uprli, in vlada je popustila. To popustljivost pa je svet tolmačil kot slabost vlade in zaupanje v angleško moč se je znatno omajalo. Posledica je bila, da so tuji kapitalisti začeli iz angleških bank dvigati svoje naložbe.

Pa tudi splošni politični položaj v Angliji ni vzbujal posebnega zaupanja v svetu. Novo »narodno vlado«, kjer so zastopane vse stranke, so tolmačili tako, da na Angleškem nekaj ne more biti v redu, ravno tako slabo pa so tolmačili tudi nameravani razpis novih volitev.

Da odvrne nadaljni odtok zlata iz Anglije, je vlada sklenila, da ne bo začasno več plačevala svojih obveznosti v zlatu. To je svet še bolj razburilo.

Ni pa nobene bojazni, da bogata Anglija teh težav ne bi premagala. Angleži so v zgodovini že nešteto krat dokazali, da znajo za svojo moč žrtvovati vse, zlasti pa denar. Pomagale pa bodo Angliji tudi druge države, kajti vse se zavedajo, kaj bi pomenil polom angleškega gospodarstva za ves svet.

Važni dogodki se odigravajo tudi na »daljnem vzhodu« v Aziji. Tam so Kitajci v Mandžuriji pred časom umorili nekega japonskega častnika. Ker Japonci niso dobili zadoščenja, so japonske čete zasedle glavno mandžursko mesto Mukden in osvojile velik del kitajske dežele Mandžurije. V spor utegne poseči tudi Rusija, kateri ne more biti vseeno, v čigavi lasti se nahaja ta dežela. Če pa se razplete vojska na daljnem vzhodu, ni nemogoče, da se razširi vojni plamen tudi drugam.

Ako ste prejeli od uprave kmetске lista opomin, za poravnavo naročnine, Vas prosimo, tudi tem potom, da ne odlašate splaćilom.

Ceneje nego v razprodaji in pri tem le prvovrstno blago za plašče, obleke, zimske suknje in vso ostalo manufakturno nabavite pri znani tvrdki NOVAK, na Kongresnem trgu (nasproti nunske cerkve).

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

Ustanovljena leta 1898

v Kandiji v lastni hiši

registrovana zadruga
z neomejeno zavezo

- Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodneje, nudi popolno varnost, izplačuje točno - Rentni davek plačuje sama iz svojega

Novice

Ako ste prejeli od uprave kmet-skega lista opomin, za poravnava-naročnine, Vas prosimo, tudi tem potom, da ne odlašate s plačilom.

Uspešna intervencija g. bana v Beogradu. Pretekli teden se je mudil v Beogradu ban Dravske banovine g. dr. Drago Marušič. V raznih zadevah Dravske banovine je zelo uspešno interveniral na merodajnih mestih. Posebno važna je intervencija v zadevi kuluka pri ministru gradb g. dr. Kramerju. G. ban je tozadevno navedel vse vzroke, ki go-vore, da se breme kuluka v Dravski bano-vini čimbolj olajša ter po možnosti vsaj za prihodnje leto zniža na najmanjšo mero če ne celo ukine. Druga važna zadeva pa je bila glede podpor za poplavljenice in od toče pri-zadete ter za pogorelece v vasi Nadlesku.

Kredit za likvidacijo agrarne reforme. Predsednik ministrskega sveta g. Peter Živkovič je dovolil poljedelskemu ministru kre-dit iz kolonizacijskega fonda v znesku 3 mili-jonov dinarjev za izvedbo zakona o likvi-daciji agrarnih odnošajev v severnih krajih naše države.

Takse proste volilne listine. Finančno ministrstvo je poslalo finančnim direktijam okrožnico, kjer opozarja, da so vse prošnje, potrdila in listine za izvršitev volilnega za-kona oproščene taks na podlagi čl. 43. taks-nega zakona. Volilni zakon je v splošnem in-teresu in zato so v enakem interesu tudi vsa izvršilna opravila za ta zakon. Zato so tudi vse, za ta opravila potrebne listine in akti, prosti taks.

Važen rok za mlinarje. Privilegirana družba za izvoz poroča: Za kritje septem-brske potrebe pšenice se morajo mlini prija-viti Privilegirani družbi za izvoz najdalje do 25. t. m. Mlini na merico smejo pri mletvi ra-bití poleg mlinskih kamnov valje in sita, če jih preurede za mletev enovrstne moke. V tem primeru se bodo uradnim potom zapeč-atile naprave za mletev tipizirane moke.

Podražitev tobaka. Splošna kriza je uda-rila tudi »tobakarje«. Pretekli teden je mo-nopolska uprava podražila troje vrst cigaret: Morava, Zeta in Sava, in sicer Morava od 30 na 35 par, Zeta od 25 na 30 par in Sava od 15 na 17,5 para po komadu.

Tramvaj v Št. Vid pri Ljubljani bo pred-vidoma po sedanjem stanju in v slučaju ugod-nega vremena najkasneje do konca novembra predan prometu.

Silna nesreča s cirkularko. V Studencih pri Mariboru se je primerila grozna nesreča, ki je zahtevala od 24-letne Alojzije Sinkovič skoraj življenje. Ko je odnašala od motorne žage polena, je po nesreči padla z obrazom na vrtečo se žago, ki ji je posnela raz obraz kožo in prežagala lobanjo.

Kmetska vzorna in kontrolna postaja v Mariboru javlja, da se je v avgustu izvozilo 434 hl vina, ki je šlo ponajveč v Avstrijo, manj pa v Belgijo in Nemčijo.

Kraljevi teden v Ljubljani. Ob času odkritja spomenika Kralju Petru se je v Ljubljani zbralo največ gasilcev, ki so požrtvoval-no podpirali vzdrževanje splošnega reda. Ra-ditega jim je upravnik policije g. Keršovan izrazil pismo najiskrenejše zahvale.

Potujoča kmetijska razstava. Priprave za razstavo so v popolnem teku ter bo tozadevna organizacija kmalu končana. Vsled velikega zanimanja je bilo treba število vagonov še povečati, tako da bo predstavljala razstava cel vlak z 21 vagoni.

Volilni imeniki so povečini v dravski banovini že po vseh občinah izdelani ter dani v potrditev pristojnim sodiščem. Ponekod so tudi že na razpolago za vpogled.

Spominsko ploščo so odkrili v nedeljo pisatelju in narodnemu učitelju Franu Deteli v Moravčah. Odkritja se je udeležilo zelo mnogo ljudstva, ki je v hvaležnosti pohitelo k rojstni hiši našega velikega moža.

Tragična smrt je v nedeljo doletela Rozi-ko Narobe, ki je šla na izlet na Šmarno goro, kjer se je po premagani plezalni turi vsedla ter počivala, iz pecejšnje višine pa je nena-doma z velikansko silo priletel kamen in zadel dekle ravno v tilnik. Udarec je bil tako močan, da jo je vrglo v globino, kjer je oble-žala z razbito lobanjo in težkimi poškodbami po vsem telesu, kar je povzročilo takojšnjo smrt. Za ponesrečenko žaluje vsa okolica Šmarne gore in Št. Vida, kjer je bila premi-nula Rozika nameščena v pletilni tovarni.

Prvi sneg je zapadel po zadnjem hudem dežju tudi po vseh bližnjih gričih in hribih ob-Posavju. Polhovgrajski dolomiti, Krim in še drugi so v beli odeji. Ozračje je zelo mrzlo.

Požar v Žabnici pri Kranju. Pretekli te-den je izbruhnil pri posestniku Jergovcu ve-lik požar v njegovi drvarnici. Ogenj je bil tako velik, da so ga lahko opazovali celo v Škofji Loki, a ga požrtvovalni gasilci v krat-kem času omejili in s tem rešili ostala gospo-darska poslopja nevarnosti.

Iz Št. Jerneja na Dolenjskem nam poro-čajo, da je v vasi Razdrto rodila žena po-sestnika J. Rebslja trojčke, in sicer 1 fantka in 2 dekletci.

Zgoden sneg je zapadel radi slabega vre-mena in splošne vremenske situacije v celi Evropi v Bosni, ponekod so celo pretrgane brzojavne in telefonske vezi.

Sokolske telovadnice bodo dobivale na predlog ministra financ brezplačen premog iz državnih rudnikov. Premog je določen za kurjenje.

Predsednik državnega sveta dr. Niko Pe-rić je na ukaz Nj. Vel. kralja upokojen.

Železniška nesreča na Romunskem, kjer sta trčila dva petrolejska vlaka, je zahtevala pet človeških žrtev poleg tega pa je zgorelo nad 50 vagonov petroleja.

Letalska nesreča se je dogodila v Mari-boru letalu »Lastavica«; ko je prirejalo atrak-cije se je primeril manjši defekt v motorju ter je bil pilot prisiljen pristati. Pri pristanku pa se je zaletel med brzojavne žice ter treščil na železniški tir. Pilot se je pravočasno rešil s skokom iz letala, dobil pa je lažje poškodbe.

Opozarjamo cenj. občinstvo na današnji inserat tvrdke M. Masterl, d. d. z o. z., tovar-ne žime v Stražišču pri Kranju.

Na Angleškem je znašalo pretekli teden število brezposelnih 2 milijona 800 tisoč, to je za 600 tisoč več kakor lansko leto ob istem času.

Angleška vlada je sprejela načelo, naj se podpore brezposelnim ne znižajo, marveč naj se namesto tega znižajo ministrske plače za 20%. Poleg tega predvidevajo znižanje plač sodnikom, policijskim uradnikom, učite-ljem in drugim sličnim državnim usluž-bencem.

Ameriška petletka v razoroževanju. Ame-riški vladni krogi se resno bavijo z načrtom razoroževanja. Razorožila naj bi se vsaka dr-žava v prihodnjih petih letih, vsako leto po 5% ter bi po petih letih dosegla razoro-žitev 25% sedanjega stanja. Kot kompenza-cijo nudi Amerika svojim dolžnikom nekoliko popusta na vojnih dolgovih.

Pretep radi dekleta. V bližini Subotice sta se v neki gostilni radi dekleta stepla neki posestnik in delavec. Posestnik je na posledicah pretepa drugi dan umrl.

Proti Kitajski je Japonska mobilizirala dve diviziji. Zaradi znanih pobojev na pol-otoku Koreji in v Mandžuriji je vsled tega vojna napetost čedalje večja.

Za nego finega perila ne obstoja boljše sredstvo kot je

LUX

... KI PERE TEMELJITO IN VARUJE PERILO

LUX

Značilna izjava voditelja Indije, Gandija, o bodočnosti Amerike, ki je dejal med dru-gim, da bo lepega dne Amerika prenehala častiti boga »Mamona« in da se bo nato raz-vila v veliko svetovno silo. Amerika ima ve-lik zaklad zlata, ki predstavlja največji vzrok svetovne krize. Zlato se mora izdati in raz-deliti ter krožiti, tako da bo bogastvo čimbolj izenačeno.

Letalo za polete v vseмирje. Po mnogih poizkusih bodo pričeli graditi v znani tovarni Junkers novo letalo za polete v vseмирje. Le-talo bo zgrajeno po popolnoma novih prin-cipih ter bo pričelo razvijati največjo brzino šele v visokih zračnih plasteh.

Edison, veliki tehnični izumitelj našega stoletja, po vesteh zdravnikov umira ter je njegovo zdravstveno stanje brezupno.

Najhitrejši vlak je dosegel rekord v Svindnu na Angleškem, ko je prevozil 77 milj v 59 minutah.

Tristo žrtev je zahteval silni orkan, ki je divjal pretekli teden v angleški koloniji Hon-durasu v Ameriki. Vlada je ukrenila vse po-trebne korake, da se odpomore obupanemu ljudstvu.

Kaj je stalo odkritje Amerike? Iz starih zapiskov in listin so ugotovili, da je stalo odkritje Amerike po Kolumbu okoli 1 milijon dinarjev.

Ker je šel čez njegovo njivo, ko se je vračal proti domu, je vročekrvni Bosanec za-bodel z nožem svojega soseda, ki je na posledicah na licu mesta umrl.

Iz strahopetnosti pred grmenjem si je v Sremski Kamenici neki mladenič prerezal žile na rokah. Ker ga dalj časa niso našli in je ležal pod nekim drevsom, kjer mu je iztekala kri, je njegovo stanje vsled izgube krvi brezupno.

Avstrijski kmetje zahtevajo vsled nizkih cen madžarske živine na dunajskem trgu mo-nopoliziranje trgovine z živino, obenem pa tudi ukinitvev tozadevne pogodbe z Madžarsko.

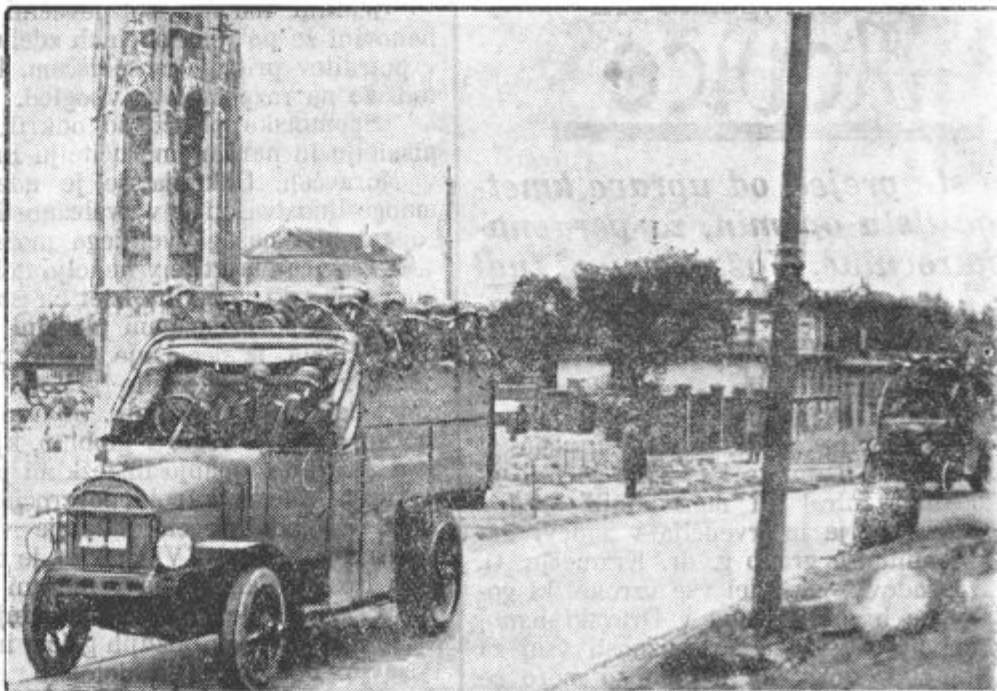
Tudi v Braziliji zelo občutijo splošno gos-podarsko krizo, predvsem v kavini produk-ciji. Da temu na zamotan način odpomorejo, so sežgali okoli 900 tisoč vreč kave slabše kvalitete, navzlic temu pa so zaloge še zelo velike.

Dr. Walter Pfrimer, voditelj ponesrečenega heimwehrovskega puča v republiki Avstriji.

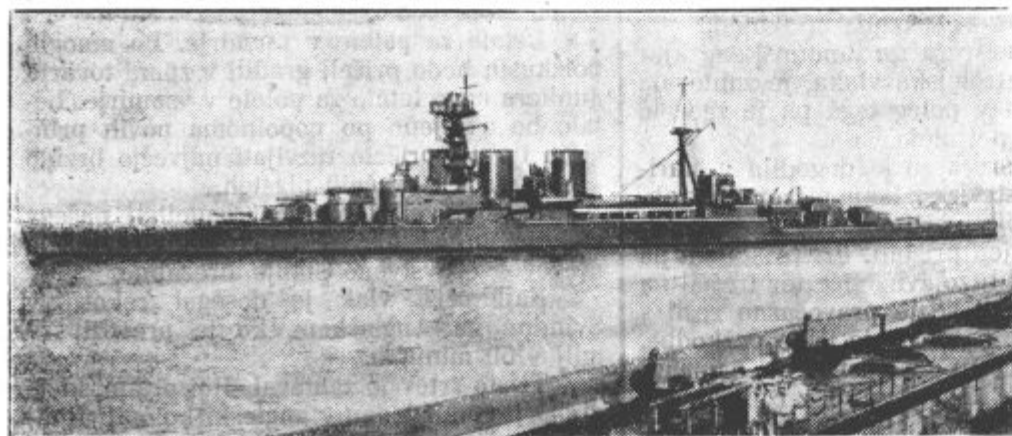
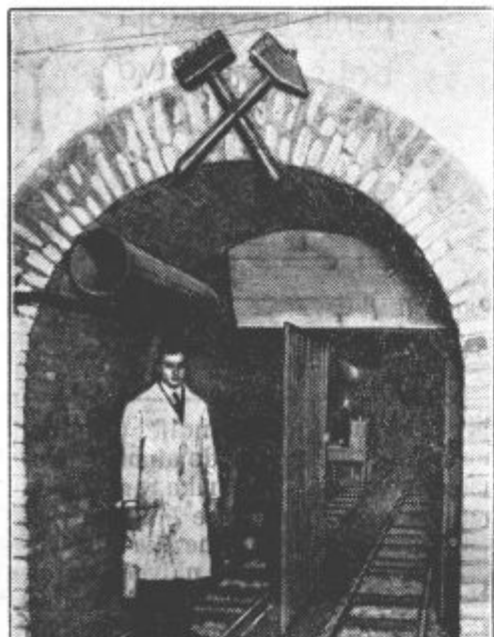
Knez Starhemberg, heimwehrovski voditelj, ki je bil povodom zadnjega ponesrečenega puča aretiran.

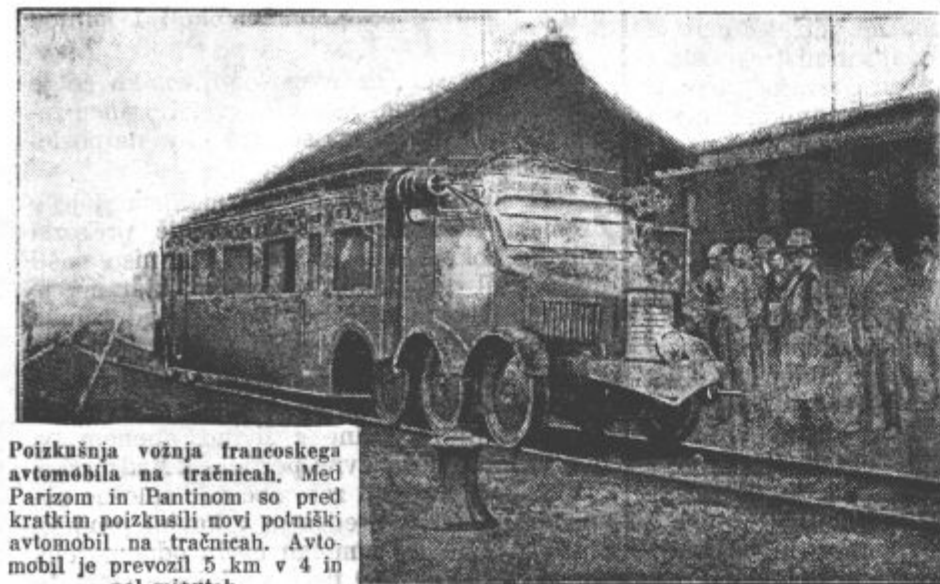
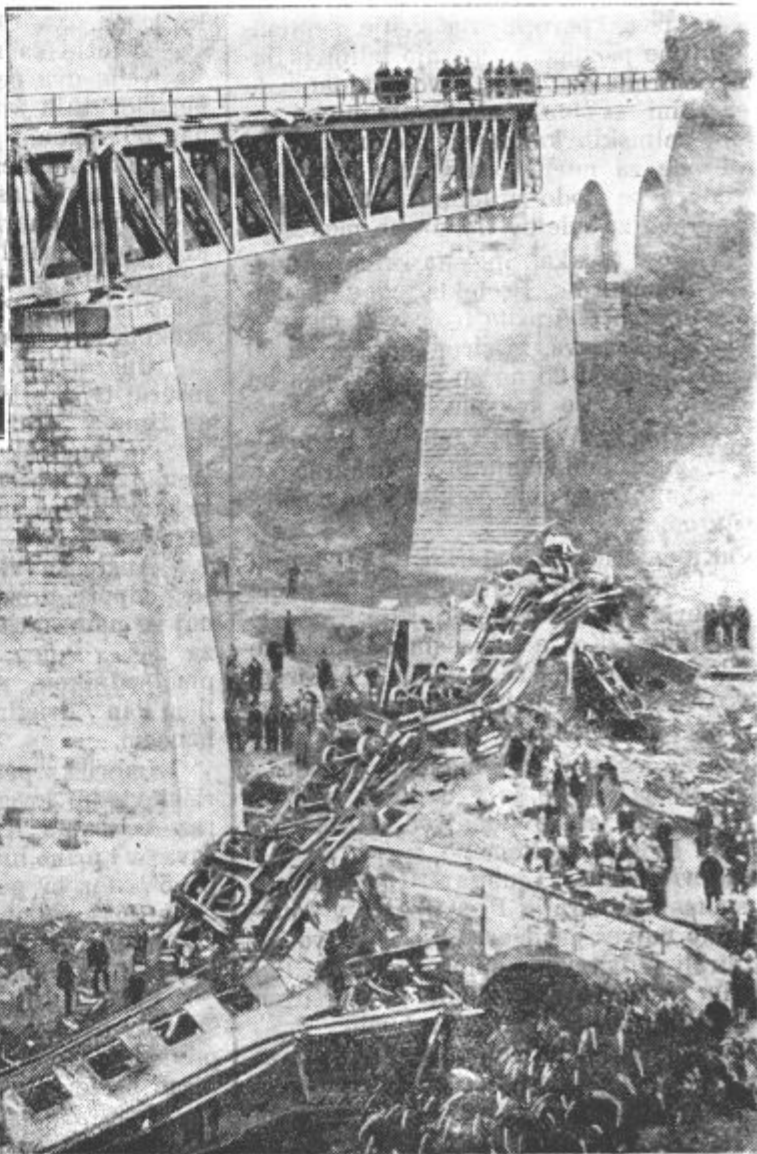
Heimwehrovski puč v Avstriji. — Avstrijske vladne čete odhajajo na avtomobilih z Dunaja na Gorenje Štajersko.

Rudokop za dijake. V kletih pod poslopjem tehnične visoke šole v Charlottenburgu (pri Berlinu) so napravili umeten rudokop, da dijaki-rudarji lahko na modelih vidijo, kakšen je pravi rudokop.

Ghandi na indijski konferenci. — Indijska konferenca se je v Londonu začela v ponedeljek, 14. sept. — Ghandi, ki sedi poleg predsednika konference lorda Sankey-ja, je ves dan molčal, ker ob ponedeljkih ves dan molči.

Nemiri v angleški mornarici. Angleški mornarji so se uprli znižanju plač. Na sliki vidi mo veliko angleško križarko »Hood«, ki so jo postavili zaradi upornosti pod nadzorstvo Pogled na kraj atentata na železnico pri Bia-Torbagy pri Budimpešti. Na sliki vidimo razbite vagone v prepadu.

Poizkušnja vožnja francoskega avtomobila na tračnicah. Med Parizom in Pantinom so pred kratkim poizkusili novi potniški avtomobil na tračnicah. Avtomobil je prevozil 5 km v 4 in pol minutah.

Letošnji dar Kmetijske Matice bo obsegal sledeče 4 knjige: 1. Veliki koledar Kmetijske Matice za l. 1932; 2. Josip Mosec: Neposredni davki; 3. Miloš Štibler: Zadrugištvo in 4. Kri Finoclov, povest, prevedena iz francoščine. Vse te štiri knjige stanejo samo Din 20— (poština posebej), to pa le, če jih takoj naročite. Pozneje bo stala v podrobnih razprodaji vsaka knjiga zase toliko. Zato svetujemo vsem našim čitateljem, da se brez odloga prijavijo za člana. Pri tem opozarjamo predvsem na gospodarski knjigi o zadrugištvu in neposrednih davkih, ki bosta dobrodošli prav vsakemu gospodarju in davkoplačevalcu.

50-letnica Gasilskega društva v Žalcu, ki se je vršila 13. septembra je zelo lepo uspela. Svečanost je posetil tudi g. ban dr. Marušič, ki je v večjem govoru in napitnici izrazil dopadajenje nad zelo delavnim gasilnim društvom. Svečanosti je poleg g. bana prisostvovalo še mnogo drugih javnih delavcev in predstavnikov oblasti in zastopniki Gasilske župe iz Ljubljane.

Katastrofalno neurje je pretekli teden divjalo v Alžiru na severni obali Afrike. Zahtevalo je mnogo človeških žrtev, poškodovane pa so tudi druge tehnične naprave, kot železniške proge in ceste.

Hoovrov moratorij za vojne dolgove se bo najbrže podaljšal. Podaljšanje se predvideva za tri do pet let, ker enoletni moratorij ne more imeti zaželenega uspeha.

Sovjeti so v poslednjem času pričeli razdirati eno najlepših svetinj pravoslavja, cerkev Kristusa rešitelja, ki so jo sezidali Rusi v spomin na rešitev Rusije pred Francozi pod Napoleonom. Na njenem mestu bodo sezidali palačo Sovjetov.

Veliki zrakoplov Zeppelin se je tretjič podal z devetimi potniki in 43 moškimi posadke na svojo pot v Južno Ameriko.

Avstrijska vlada je sklenila vsestransko štedenje ter predvideva v teh dneh izdati ukrep, s katerim se bodo znižale plače vsega uradništva od 6 do 25%.

Japonska zasedla del Kitajske. V prvih dneh tega tedna so vpadle japonske čete na polotok Mandžurijo ter ga zasedle. Prodirajo pa še daleč proti jugu ter obstoja nevarnost, da zavzamejo ves severni del Kitajske. Kitajska vlada je poslala v Tokio posebno poslanico, v kateri zahteva izpraznitev zasedenega ozemlja, poleg tega pa se je obrnila tudi na Društvo narodov v Ženevo za mednarodno pomoč.

Borze zaprte. Splošna kriza ter vsestranska denarna inflacija se je pričela prav resno kazati tudi v vseh večjih denarnih zavodih Evrope ter so v zadnjih dneh zaprli vse večje borze na Dunaju, Budimpešti, Bruslju, Stockholmu in ponekod v Švici.

Veliko človekoljubnost je brez dvoma dokazal neki Francoz, ki je že nič manj kakor 452-krat dal puščati svojo kri, ki jo rabijo za nujne zdravitve na krvi oslabeledih bolnikov. Pri tem svojem človekoljubnem delu si je mož pridobil že na stotine zvestih prijateljev, ki so mu hvaležni, ker je mnogim izmed njih rešil gotovo življenje.

Za poplavo še kolera. V preteklih tednih so bile v nekaterih predelih Kitajske velike poplave. Za to nesrečo pa je prišla še kolera, ki se je v zadnjih dneh zelo razširila ter zahteva vsak dan okoli 100 žrtev. Omejitve grozne bolezni je zelo otežkočena, ker nedostaja zdravil kakor tudi zdravnikov.

Nesrečni svatje. V Beogradu se je primenila čudna nesreča. Ko so se po cerkvenih obredih vračali iz cerkve svatje nekega policijskega pisarja, je v njih zavozil mestni avtobus, prevrnil svatovski voz in napravil med veselimi svati pravcato paniko. Pri nezgodi sta ženin in nevestalazje poškodovana, nevestin oče pa je dobil smrtne poškodbe.

Najbolje kupite

nogavice in rokavice za moške, ženske in otroke, pletenine, maje, jumperje in puloverje, žepne robce, kravate, ovratnike, srajce, gumbe, čipke in vezenine, volno in bombaž, ročne torbice, aktovke, dežnike, vse potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje in tapetnike le pri

Josip Petelinc

Ljubljana (za vodo)

Dopisi

Orlavas. Kakor že znano priredi tukajšnja »Kmetška sokolska četa« v nedeljo dne 27. sept. t. l. svoj prvi telovadni nastop. Ker bo ta prireditev naše Sokolske čete prva in kot zaključek letošnjih telovadnih nastopov, upamo, da jo bodo vsi v čim večjem številu posetili, da bomo tudi naši okolici pokazali moč in veličino sokolstva.

V Frankolovem je pretekli teden neki osebni avto povozil 71-letnega preužitkarja Javornika. Starček si je pretresel možgane, polomil več reber ter zadobil še druge poškodbe. Z istim avtomobilom so ga odpeljali v celjsko bolnico, kjer pa je poškodbam podlegel.

Sv. Ana pri Trziču. V nedeljo 13. t. m. se je vršilo v šoli predavanje o agrarni reformi. Predaval je predsednik »Zveze pašnih in gozdnih zadrug« g. Milan Mravlje iz Ljubljane. Tu naj bi prišli gledat naši nasprotniki in bi videli, da naša zadruga na samo peščica, ki ljudi bega in iz njih puli denar, ampak, da smo že močna organizacija v kateri so zastopani vsi sloji naše revne doline. Kakšno zanimanje je bilo za predavanje in v kakšnem pomanjkanju živi naš rod dokazuje dejstvo, da so se predavanja udeležili vsi člani in še drugo občinstvo, ki so vsi z zanimanjem sledili stvarnemu izvajanju predavatelja. Tudi pri nas se pojavljajo razni zagovorniki veleposestnikov, ki ljudi plaše, da ne bodo imeli več dela v veleposestniških gozdih niti ne več najemnine pri njih in ne bodo tisti več kupovali lesa od ljudi, ki so pri zadrugah včlanjeni. Kmetje posebno pa agrarni interesi zavedajte se, da bodo združeni nasprotniki agrarne reforme napeli proti nam vse sile, nobeno sredstvo jim ne bo preslabo samo, da Vas oplašijo, toda Vi vstrajajte. V tistih gozdih, ki ostanejo veleposestniku, tudi potem ne bo on sam delal ampak le delavci. Nasprotniki agr. reforme dobro poznajo Vaš strah pred njimi, ki Vam je že toliko bridkih ur napravil. Ne obupajte do končne izvedbe zakona in ne bojte se nikogar, kajti od samega vladarja podpisan zakon Vam pravi, da je pravica na Vaši strani. Vaša sveta dolžnost pa je tudi, da svojih nasprotnikov ne podpirate in, da naročate take liste, ki so se postavili prvi na stališče, da zemlja bodi tistega, ki jo obdeluje in to je edino Kmetški list, ki je v svoji mali izdaji edini bil prvi ponudil svojo streho — svoj kotic nam agrarnim interesentom. Vsak član naših agr. zadrug bi moral biti tudi naročnik »Kmetškega lista«, ker le tedaj bo zaveden član, ki bo stalno informiran o našem pokretu in napredku. Držite se gesla. »Kmetški list« za nas in mi za njega. Vsaj z novim letom dajte slovo raznim kapitalističnim listom, ki o stvarih, ki so za Vas najvažnejše, nečejo pisati! Z novim letom jim dajte slovo!

Stražišče pri Kranju. V neposredni bližini mesta Kranja leži ob državni cesti ob vnožju Šmarjetne gore in Sv. Jošta prijazna vas Stražišče, ki gleda s svojim bistrim očesom tja doli proti Šmarni gori, kakor bi bila čuvarica sorškega polja. V tej drugače neznatni a lepi vasi, katera je v naši državi bolj malo znana, pač pa bolj v inozemstvu, obstoja ž nad 500 let specialno domača obrt za žimnata sita iz konjskih repov, ki se večinoma izvažajo v inozemstvo. Poleg tega se izdeluje v Stražišču še druga specialiteta to je predena konjska žima, ki se uporabljata za modroce, divane, fotele in sploh vsa v tapcirarsko stroko spadajoča dela. Izdelovalnice vseh produktov so opremljene z najmodernejšimi importiranimi belgijskimi stroji, ki so v stanu izdelovati najfinejše izdelke ter so zmogljive konkurirati vsakemu uvoženemu blagu na kvaliteti. Pri nakupu žime za modroce, blazine itd. opozarjamo posebno trgovce, razna hotelska podjetja, zdravilišča, državne in zasebne bolnice, kakor vse druge slične zavode, da se obrnejo glede kvalitete in cen vsakovrstne žime naravnost na tovarne v Stražišču, ki bodo postregle vsakogar z najboljšim blagom in konkurenčno najnižjo ceno.

Smrten padec turistke. V nedeljo, dne 21. t. m. se je smrtno ponesrečila mlada turistka 20letna Rozika Planinšek, doma iz Vižmarij. Nesreča se je pripetila na že znanem Turncu, kjer pelje turistovska plezalna pot na Šmarno goro.

Sadna razstava in sejm vinskega grozdja v Sevnici Dne 5. oktobra t. l. se bo vršil med sadno razstavo, ki bo trajala od 4. do 11. oktobra t. l. v Sevnici sejmi vinskega grozdja. Vabljeni so gostilničarji in zasebniki, ki imajo interes do breztrošarinskega vina. Kdor si proizvaja vino iz kupljenega grozdja ima po številu svoje družine pravico do trošarine prostega vina do 1000 litrov. Torej imajo zlasti gostilničarji interes do nakupa grozdja. V Sevnici bodo pripravljene tudi preše za prešanje grozdja. Cena grozdja bo znašala 1—1.75 Din franko postaja Sevnica. Informacije daje županstvo občine Sevnica. Vložena je tudi prošnja za polovično vožnjo. Ob isti priliki si lahko interesentje nabavijo krasno sadje našega okoliša.

Gospodinjski in izobraževalni tečaj za dekleta na Češkem. Redno vsako leto se vrši v Eberhartu pri Bratislavi na Slovaškem gospodinjski in izobraževalni tečaj za dekleta in fante. Na vsakem teh tečajev stá določeni dve mesti za udeležence Zveze kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani. Poleg dejstva, da se poglubi sodelovanje med našo in češkoslovaško mladino, je polagati tudi veliko važnost na resnično korist in vzgojno smer, ki jo nudi vsak tak tečaj. Prvi tečaj se vrši od 1. novembra t. l. do 12. decembra, ki je namenjen izključno dekletom in njihovim gospodinjski vzgoji. Na tem tečaju je dvoje mest za naša dekleta. Poslednja tri leta smo redno zasedli ta mesta in vsa dekleta, ki so bila na tečajih so brezdomno zelo mnogo pridobila na izobrazbi, kar so tudi popolnoma izpricala njih pisma, ki smo jih prinesli v Grudi. Tudi letos vabimo dekleta, ki resno reflektirajo na udeležbo na tečaju, da se najkasneje do 28. t. m. prijavijo na naslov Zveze kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 5/I. Mesto na tečaju je popolnoma brezplačno, treba je le plačati vožnjo v Bratislavo in nazaj, ki velja z brzovlakom okoli 700 Din ter stroške potnega lista v iznosu 50 Din. Ker je rok za prijavo zelo kratek, prosimo da se vse prijave pošljejo točno do gori določenega datuma, da nato lahko sporočimo na Češko naše udeležence. Dekleta pomislite, da je tečaj velike vrednosti in poleg tega si še tudi ogledate lep kos sveta, zato ne odlašajte s prijavi. Zveza Vam bo po možnosti tudi oskrbela avstrijski vizum, ki ga potrebujete za prehod skozi Avstrijo. — Zveza kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani.

Vinogradnikom Dravske banovine!

Čas hitro poteka. Vinska trgatav je blizu. Treba je spraviti v red vinsko posodo, kleti in stiskalnice. Vse to večini vinogradnikom ne dela posebnih skrbi. V zadregi v tem pogledu so le tisti, ki nimajo dovolj vinske posode, bodisi da razpolagajo še z neprodanimi starimi vinskimi zalogami, bodisi iz kakšnega drugega razloga.

V veliki zadregi pa smo vinogradniki brez izjeme vsi glede prodaje letošnjega vinskega pridelka. Veliko število je producentov, ki še lanskega in predlanskega vina niso mogli prodati, vinski trgovci so z vinom še precej založeni, gostilničarji le sproti kupujejo, izvoz vina v inozemstvo pa je tudi skoro popolnoma prenehal. Splošni konzum vina vidno nazaduje. V teh okoliščinah so se pojavili v zadnjem času glasovi o cenah za letošnji vinski mošt, ki žalijo poštenega vinogradnika, ker mu obetajo neizprosno gospodarsko propast v najbližnji bodočnosti.

Motreč ta kritični položaj je Vinarsko društvo za Dravsko banovino v Mariboru kot zastopnik interesov vsega našega vinogradništva, sklicalo za dne 10. t. m. v Maribor anketo zastopnikov vinogradnikov, vinskih trgovcev in gostilničarjev, da čuje mnenje vseh merodajnih činiteljev, ki imajo neposredno opraviti z vinskim gospodarstvom. Anketa je bila prav dobro obiskana, prisostvovala pa sta ji tudi zastopnika Kmetijske družbe in Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Na anketi so podali najprej vinogradniki svoje mnenje, naglašivši, da stojimo tik pred trgatvijo, kvaliteta vinskega pridelka nam sicer ni znana, vemo pa, da bo kvantum zelo ošile, k temu pa nas tlačijo še stare zaloge, katerih je še precej.

Situacija je torej tako povsem nejasna, da navdaja vsacega vinogradnika s polno skrbjo.

Često se sliši v krogu konzumentov, vinskih trgovcev in gostilničarjev, seveda pa tudi med producenti, letos bode pa vino stalo liter 1 Din ali pa še manje.

Nikdo ne pomisli, kaj s tem pove, namreč, da je to propast vinogradnika v taki meri, da drugo leto sploh ne bode več zamogel vinograda obdelati.

Ne bomo naštevali koliko je v vinogradnih investiranega kapitala, tudi ne koliko bi se ga moralo amortizirati, ne bomo naštevali, koliko znašajo naši pridelovalni stroški za vino, tudi ne podčrtavamo, da imamo tudi vinogradniki pravico do eksistence.

Kriza je vse povsod, vsled tega hočemo le razmišljati o stanju kakor faktično je.

Problem vinogradništva je ta, da je pri vinu pot od producenta h konzumentu predrag. Mizerija javnih dajatev nam je vsem znana in naša borba gre za tem, da se to zniža.

Ne moremo pa zatajiti, da tudi marsikateri gostilničar greši, in to na deželi in v mestu, kajti neopravičeno je za gostilničarja na deželi, da vino, ki ga je po 5 Din kupil, po 16 Din prodaja, in cena nad 20 Din danes tudi v nobeni mestni restavraciji ni opravljena.

Apelirali smo na merodajne kroge, ko so cene vinu tako padle, da naj v Dravski banovini prodajajo domače vino, doživeli pa smo, da se je v Ljubljani prodajalo italijansko vino in da so poleg drugih celo nabavljalne zadruge državnih nameščencev forsirale dalmatince, med tem ko ne najdemo vina iz Dravske banovine ne v Banatu ne v Dalmaciji.

To so konstatacije, ki temeljijo na nesporodbitnih dejstvih.

Namen ankete je, da doženemo v kakem trznem položaju danes smo in do katere cene moramo reducirati naše zahteve, da vino še vseeno konvenira, ker mislimo, da nikogar ni med nami, ki bi zahteval, da mora naš vinogradnik vino ceneje prodajati kakor je banatčan in dalmatincec.

Na prenizkih cenah pa tudi nima interesa ne vinski trgovec, ne gostilničar, ker bi pač potem tudi njih zaslužek, ki je izražen v % bil premajhen. V primeru z vinogradnikom sta vinski trgovec in gostilničar tudi mnogo na boljšem, ker lahko kalkulirata in stroške prevalita na druge, česar producent ne more.

Vinski trgovci priznavajo, da je vinogradništvo zabredlo v kritičen položaj in naglašajo, da se sme tudi nje šteti med tiste, ki so vinsko produkcijo vedno podpirali. Letos vidijo veliko zadrego pred seboj. Sami nadalje priznavajo, da bo vnovčenje vinskega mošta iz znanih razlogov letos prav težavno. Nenaravno je razmerje med nakupno ceno in javnimi dajatvami pri vinu. Te dajatve znašajo do 150% nabavne cene. Uvidevni opazovalci bi morali krizo, v kateri se danes glede vinskega gospodarstva nahajamo, predvidevati že pred leti, ko so nam naglali tako visoke javne dajatve. Na najslabšem bo letos producent, ki nima vinske posode na razpolago. Dal bo vinski mošt za vsako ceno, ker drugega izhoda za njega ni. Trgatav bo bogata, povpraševanja za moštom bo le malo in to povzroča nizke cene. Vinska trgovina vidi pomoč samo v omejitvi koncesij za malo prodajo, v znižanju javnih dajatev in v prosti poti glede cen med ponudbo in zahtevo. Vinski trgovci končno izjavljajo izrecno, da nimajo prav nobenega interesa na nizkih cenah za vinski mošt in vino. Cene za letošnji pridelek pa bodo v glavnem zavisne od kvalitete, to je od vremena, ki je še do trgatve pred nami.

Gostilničarji izjavljajo, da konzum vina od leta do leta pada, pocenitev vina pa v izdatnejši meri zbog previsokih javnih dajatev in ostale režije pri gostilniškem obratu do sedaj ni bila mogoča. Trošarina v današnji višini, način pobiranja trošarine, razne takse itd. podražujejo vino, čim dražje pa vino je, tem manjši je konzum. Obetajo si boljše čase, čim bodo ta vprašanja ugodno rešena.

Veliko breme so za nas vina, ki se uvažajo k nam od drugod, dočim naše vino izven mej banovine nikamor ne najde pota.

Udeleženci ankete so si bili v tem edini, da naj vsak zniža svoj zaslužek na minimum, znižajo pa naj še tudi režijski stroški v obratih, kar bo najprej dovedlo do razmeroma odgovarjajočih vinskih cen in izpodrinjenja tujih vin iz našega domačega trga. Poleg tega pa bo konzum našega vina zopet rasel.

Vinogradniki!

Iz navedenih izvajanj, ki dovolj jasno prikazujejo današnji neugodni splošni položaj glede našega vinskega gospodarstva, razvidimo, da nimamo trenutno pričakovati od nobene strani prav nobene pomoči. Pomoč leži v nas samih. Predvsem bi morali biti vsi vinogradniki organizirani v Vinarskem društvu, ki edino štiti interese našega vinogradništva. Z ozirom na ta dejstva za sedaj priporočamo sledeče:

1. Prodajajmo namizno grozdje za zabanje v kar največjem obsegu. To je mogoče posebno v bližini mest in trgov.

2. S trgatvijo čakajmo do skrajne možnosti, da grozdje popolnoma dozori in da bo kvaliteta vinskega pridelka čim boljša.

3. Ako je vsled slabega vremena močno nastopila gniloba, pobirajmo gnilo in odpadlo grozdje.

4. Vinski mošt po preteku 24. ur razsluzimo, to je pretočimo, da čistejše pokipi in ostane zdrav.

5. Trgajmo in prešajmo po možnosti vsako vrsto za se, kajti za sortna vina dosežemo vedno boljše cene.

6. Vsem vinogradnikom brez izjeme, ki so primorani vinski mošt od preše prodajati, svetujemo, da ga in to najslabše kvalitete ne dajo ceneje od 2.— Din iz mešanih vrst, za sortirano blago in boljše kvaliteto pa naj zahtevajo primerno večjo ceno. Na nižjih cenah nima nikdo interesa, najmanj pa vinogradniki sami.

7. Vsak vinogradnik bodi član Vinarskega društva.

Vinarsko društvo za Dravsko banovino v Mariboru.

Tržna poročila.

Mariborski živinski sejem 18. sept. Na današnji živinski sejem je bilo pripeljanih 397 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 40—80 Din, 7—9 tednov stari 90—100 Din, 3—4 mesece stari 150—200 Din, 5—7 mesecev stari 300—400 Din, 8—10 mesecev stari 450—500 Din, eno leto stari 550—750 Din; 1 kg žive teže se je prodajalo po 7—8 Din, 1 kg mrtve teže po 9—11 Din; prodanih je bilo 164 komadov.

Žitni trg. Novi Sad. Pšenica: Cene, kakor so odrejene po zakonu. Koruza: bč., bč. okol. Sombor 100 do 102¹/₂, jbr. 95—97¹/₂, jbr. 92¹/₂ do 95, sr. okol. Indija 100—102¹/₂, sr. okol. Šid 104—106. Otrobi: bč. pšenični v juta vrečah 92¹/₂—95. Tendencia: neizpremenjena, za koruzo čvrsta. — Promet: skupno 44 vagonov.

Kdor pridobi našemu listu na leto le enega novega naročnika, je že veliko storil za kmetijski pokret.

111 let je že stara KRAJSKA HRANILNICA, ki se imenuje

sedaj

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

LJUBLJANA, KNAFLJEVA UL. 9

Tu naložite na najboljše obresti svoje prihranke.

Posojilojemalci jamčijo samo za svoje posojilo, ne pa za obveznosti hranilnice, kot je to pri zadrugah, kajti za njene obveznosti jamči **cela Slovenija** (Dravska banovina) z vsem premoženjem in davčno močjo.

Najvarnejša naložitev denarja. Najvišje obrestovanje.

**Vsak zaveden kmet je naročnik
KMETIJSKE MATICE.**

**Navodila, kako se konser-
vira svinjsko meso**

Ko se meso po klanju prašiča popolnoma ohladi, je treba meso shtetati.

Na 10 kg mesa: 40 dkg soli; če po soljenju ostane kaj soli, je treba isto posuti po mesu. V tej soli ostane meso 4 do 6 dni, nato pa se skuha sledeča paca:

Vode toliko, da bode meso v kadi popolnoma zakrito; na vsak liter vode se da 3 dkg soli ter za vsakih 10 kg mesa po 1 dkg solitra in 2 dkg sladkorja. Vsa ta voda, sol, soliter, sladkor se prekuha ter ohladi. Nato se doda tej vodi za vsakih 10 kg mesa še sledeče:

- 2 glavi stolčenega česna,
- 2 lorberjeva lista,
- 1 veliko žlico korijandra,
- 30 zrn belega popra,
- 30 zrn pimenta (Neugewirz),
- 13 zrn brinja.

Vse to se premeša s prej omenjeno prekuhano vodo ter zalije po mesu. Če je premalo vode, se vzame še 1 do 2 litra, pravilno soli 3 dkg na 1 liter. Meso se potem tedensko enkrat obrača tako, da pridejo kosi, ki so bili na dnu, na vrh in narobe. Veliki kosi kot gnjat itd. ostanejo v tej paci 4 tedne, mali kosi kot reberca itd. pa samo tri tedne, tako da preteče od časa klanja do končanega paccanja za velike kose pet tednov, za male 4 tedne. Nato se meso opere v čisti vodi, naveže ter obesi, da se lepo ocedi in osuši, zato, ker mora priti meso suho v dim. Če pride meso v

dim mokro, se ga dim jako hitro prime in tako meso je potem črno in grenko. Za dimljenje je treba vzeti samo zdrava suha bukova drva. Kadar dobi meso v dimu lepo bakreno rdečo barvo, je dosti prekaženo. Iz dima je treba potem dati meso na zrak in mal prepih, da se meso na zunanji strani čimprej lepo osuši.

Domače ali kranjske klobase:

Meso naj se zreže na drobne kocke z noži in ne s strojem. Ko je vse zrezano, se ga shteta. Na vsak kg mesa pride 26 gramov ali dva in pol deke soli ter 3 grame fino stolčenega popra. (Na pr. za 10 kg zrezanega mesa 26 dkg soli ter 3 dkg popra.) Nato se doda še česnovne vode (po okusu, ker ima nekdo več drugi manj česna), nato pa se vse skupaj mesi vsaj pol ure, nakar je to dati v lepo čistena čreva.

Šivalni stroji
„Adler“
„Gritzner“

Večletna garancija
Pouk v vezenju brezplačen

in kolesa,

najboljši material, precizna konstrukcija, krasna oprema ter najnižja cena **so samo pri**

Jos. Petelinc, Ljubljana
za vodo

Telefon 29-13

Jesensko gnojenje
- dvojno gnojenje!

Travnike, sadonosnike, vinograde in njive, na katerih sejemo ozimino, moramo gnojiti v jeseni. Uspeh jesenskega gnojenja v primeri s spomladanskim — dvakratno.

Nitrofoskal-Ruše

všestransko gnojilo z dušikom, loslorjem, kalijem in apnom, uporabljeno v jeseni, daje pri vseh gospodarskih kulturah dobre pridelke in zboljša kakovost.

Apneni dušik

raztrošen v jeseni na travnike, povzroča zgodnjo košnjo in obilo dobrega sena.

Naročila sprejemajo zadruga, kmetijske podružnice
„EKONOM“ v Ljubljani,
kakor tudi Tvoronica za dušik d. d. Ruše

EKONOM

**OSREDNJA GOSPODARIKA
ZADRUGA V LJUBLJANI,
KOLODVORSKA ULICA 7**

nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo bannaško in domačo moko, krmila špecerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete. Velika zaloga vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portlandcementsa

500 dinarjev
tedensko plačamo

zgovornim osebam z številnimi poznavstvi. Perssons - Ljubljana, Poštni predal 307. — Znamko za odgovor.

ZASTOPNIKE

za prodajo šivalnih strojev, separatorjev, koles, gramofonov, elektrotehničnih predmetov i. t. d. pod zelo ugodnimi pogoji sprejememo „CENTRA“ trgovina šivalnih strojev i. t. d. Ljubljana, Poštni predal 248.

Oblastveno koncesionirana

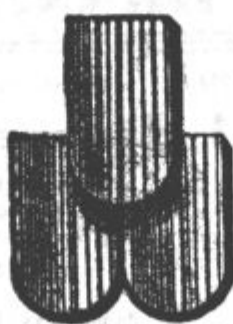
šoferska šola
GOJKO PIPENBACHER
Ljubljana, Gosposvet-
ska cesta št. 12

Zahtevajte informacije

Eaneno olje in vse v
Firnež stroko
Emajlne in spadajoče
ostale lake blago ku-
Oljnate barve pite dobro,
Eanene tropine solidno in
po zmer-
nih cenah
pri

MEDIĆ-ZANKI
D. Z. O. Z.

Tovarne olja, firneža, laka in barv
LJUBLJANA · MEDVODE · DOMŽALE
Podružnica: Maribor, Novi Sad Laštnik: Franjo Medić

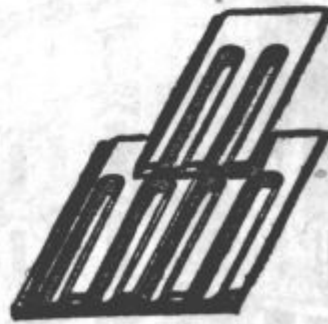

**Opeko in
strešnike**

vseh vrst, za sidavo hiš, iz znanih karlovskih opekara

„ILOVAC“

dobavija franko vsaka postaja po konkurenčnih cenah samo

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA DRAVSKO BANOVINO
„EKONOM“, LJUBLJANA Kolodvorska
ulica štey. 7

Thomasova žindra 19%
po ceni . . . . . **Din 104,-**

v zalogi

„EKONOM“

osred. gosp. zad., Ljubljana, Kolodvorska 7

Samo eden edini gumb za ravnanje. Brez še tako tihega žvižganja, brez hrupa. Eden edini gumb na vsakem prejelniku 2511! Koliko je to stalo truda. To so najboljša dela tehnika. Najbolji rezultati preciznega dela. Najdovršenejša dela inženjerske umetnosti in spretnosti. Radi tega edinega gumba so ustanovili cele delavnice, ateljeje za preizkušnje in laboratorije. Neprestano, težko delo — delo enega gumba. Ali ta edini gumb predstavlja ogromni napredek na polju radiotehnike.

PHILIPS PRIJEMNI APARAT
2511

Philips-ov prejelnik 2511 z enim gumbom za ravnanje!

Predaja na ugodne mesečne obroke
Pogoje, kataloge in cenike brezplačno
Generalno zastopstvo:

„**Centra**“ trgovina radio-aparatur gramofonov, koles, šivalnih strojev itd.
Ljubljana, Masarykova cesta št. 12
(nasproti kolodvora — palača Vzajemne zavarovalnice)

Žima za modroce

najboljša in najcenejša
se dobi v tovarni žime

M. Masterl d. z o. z.
v Stražišču pri Kranju

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks
in kovaški premog

Vam nudi

Družba »ILIRIJA« Ljubljana
Dunajska cesta 46. Telefon 28-20.

Zahtevajte brezplačni

CENIK

z okr. 1000 slikami

Ura Roskopf . Din	45
Ista boljša, z dveletno garancijo Din	52
Ista Ia kvalitete, s 4let. garancijo Din	72
Budilka z 1 zvoncem . . . . . Din	48
Budilka Ia, s petletno garancijo Din	70
Budilka Ia, z 2 zvoncema, s petletno garancijo . . . . . Din	85

A. Kiffmann, Maribor 90
špecialist samo za boljše ure

Sanatorij

Telefon
2358

v Mariboru

Gosposka ulica 49

Lastnik in vodja:

primarij dr. Černič
specijalist za kirurgijo

Sanatorij je najmodernejše urejen za operacije in opremljen z zdravilnimi aparati: **višinskim solncem** za obsevanje ran, kostnih in sklepnih vnetij; **tonizatorjem** za elektriziranje poškodbah in ohlapelosti čreves; **diatermijo** za električno pregrevanje in električno izžiganje; **žarnico »halas«** za revmatična in druga boleča vnetja; „enterocleaner“ jem za notranje črevesne kopeli pri zapeki, napihovanju in za splošni telesni podvig.

Dnevna oskrba: prvi razred 120, drugi 80, tretji 60 Din.

Polnomastni,
polmastni in
trapistovski

SIR

ima stalno v zalogi po zelo ugodnih cenah

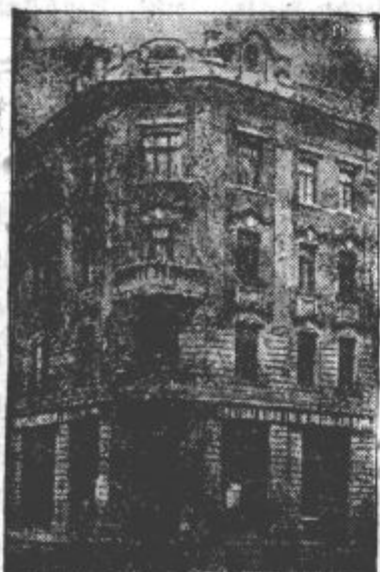
EKONOM LJUBLJANA
Kolodvorska ulica 7

kupite pri tvrdkah,
katere nudijo v naših
sem listu svoje blago

KMETIJE!

Vsak kmet mora biti naročnik
KMETIJSKE MATICE!

MANUFAKTURO
blago za moške in ženske
NOVOSTI ZA JESEN
nabavite najugodnejše pri tvrdki
NOVAK LJUBLJANA
Kongresni trg št. 15
(nasproti Nunske cerkve)
Velika izbira! - Solidna posrežba!

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošt. hranilnice št. 14.257

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Brzjaviti: „KMETSKI DOM“

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Telefon šte. 2847

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 5 $\frac{1}{2}$ %, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rente

Stanje vlog nad 30.000.000 dinarjev

Rezerve nad 700.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vločne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. — POSOJILA daje proti poroštvo, na vknjižbo in proti zastavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12 $\frac{1}{2}$, in od 3 — 4 $\frac{1}{2}$, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12 $\frac{1}{2}$,

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

